

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

«Затверджено»

Декан факультету туризму
Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського

_____ В.З.Холявка

« ___ » _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА
ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ
З ТУРИЗМОЗНАВСТВА
для здобуття ступеня «магістр»
за спеціальністю 242 «туризм»**

Розглянуто і затверджено на засіданні
Вченої Ради факультету туризму,
протокол № ____
від _ вересня 2019 р.

ЛЬВІВ – 2019

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою туризму Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Державний іспит має на меті виявити рівень теоретичних знань і практичних навичок, набутих студентами під час навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». До змісту іспиту включено завдання з наступних дисциплін: Туризмологія, Спортивно-оздоровчий туризм, Краєзнавчо-туристична діяльність, Екскурсологія, Геоінформатика в туризмі, Основи концепцій сучасного туризмознавства.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплексного іспиту

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-34	У відповіді студент не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури.
	35-60	У відповіді студент суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки; допустив помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал.
II. Середній	61-67	У відповіді студент продемонстрував знання основного програмного матеріалу, але допустив окремі помилки при формуванні основних положень відповіді; не повністю засвоїв програмний матеріал.
III. Достатній	68-74	Студент продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо неправильно побудував відповідь, допустив непослідовність у викладенні матеріалу, не підкреслив ключові моменти.
	75-81	Студент продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; правильно побудував відповідь, але допустив логічну непослідовність у викладенні матеріалу, або не підкреслив ключові моменти.
IV. Високий	82-89	У відповіді студент продемонстрував знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до аналізу узагальнення ключових положень та знання основної літератури, поверхневі знання у додатковій літературі.
	90-100	У відповіді студент продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

ТУРИЗМОЛОГІЯ Програмний матеріал

Туризмологія як соціогуманітарна наука. Основні теорії розвитку туризму. Актуалізація потреби створення теорії туризму: широкомасштабність туристської діяльності, необхідність наукового підходу до вирішення нагальних завдань туристської галузі, забезпечення високої економічної і соціальної ефективності туризму. Теоретико-методологічні засади туризмології. Кореляційне співвідношення теорії і практики туризму, виявлення зв'язків туризму з економікою, географією, культурою, соціологією, психологією тощо. Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмології їх сутність і взаємовідношення.

Гене́за туризмологічного значення. Осмислення феномену подорожей в процесі становлення туризмологічного знання. Перші узагальнення подорожей в античній філософії. Сутність, характер подорожей в епоху Середньовіччя. Виникнення туризму в Новий Час як організованої, специфічної форми подорожей. Ф. Бекон «Про подорожі».

Становлення науки про туризм. Перший період – доіндустріальний – два накопичення знань про туризм та їх раціональне узагальнення. Другий період (два етапи) – індустріальний - виникнення наукових знань про туризм (два етапи); перший етап (друга половина XIX ст.) – створення туризмологічних моделей розвитку туризму, розробка туристської термінології; другий етап (з початку XX ст.) – виникнення національних туризмознавчих шкіл.

Заснування міжнародних, наукових і громадських організацій. Міжнародна академія туризму; Міжнародний центр по вивченню проблем туризму, Всесвітня туристська організація та інші. Українська туризмологічна школа.

Теоретико-методологічні складові туризмології. Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. Сутність системоформуючих категорій туризмології: «подорож», «подорожани», «дестинація», «рекреаційні ресурси», «туристський продукт», «тур» та ін. Принципи, методи та функції туризмології. Туризмологічна проблемологія. Туризм як чинник сталого розвитку суспільства. Складова туризмологічного знання.

Філософія туризму як методологічна концептуальна основа туризмології. Феноменологічна, герменевтична, антропологічна, аксеологічна особливості філософського розуміння та інтерпретації феномену туризму. Гуманізація туризму як чинник гармонії відносин людини з довкіллям. Аксіологічний аспект цінності туристської діяльності.

Діловий туризм. Особливості та форми організації ділового туризму. Переваги ділового туризму. Форми організації ділового туризму. Специфіка конгресного та інсентив-туризму.

Пізнавальний та релігійний туризм. Специфіка організації пізнавальних турів. Особливості пізнавального туризму. Різновиди пізнавальних турів. Сучасні напрямки релігійного туризму.

Екологічний та пригодницький туризм, хобі-тури, розважальні тури та шоп-тури. Різновиди та функції екологічного туризму (екотуризму). Основні напрями розвитку екологічного туризму. Специфіка пригодницького туризму. Види програм та способи організації хобі-турів та розважальних турів. Шоп-тури як проміжна ланка між діловими і хобі-турами.

Література

1. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг / В. К. Бабарицька. – К. : Вид. Львирс, 2009. – 288 с.
2. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: стратегия и финансы : учебник / Е. Н. Ильина. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 192 с.
3. Ильина Е. Туроперейтинг. Организация деятельности / Е. Ильина. – М. : ФИС, 2007. – 480 с.
4. Исмаев Д. К. Основная деятельность туристской фирмы : учебн. пособ. / Д. К. Исмаев. – М. : ООО Книгодел: МАРТ, 2005. – 158 с.
5. Кабушкин, Н. И. Организация туризма : учебник / Н. И. Кабушкин, А. П. Дурович. – М. : Новое знание, 2003. – 632 с.
6. Квартальнов В. А. Туризм как вид деятельности / В. А. Квартальное. – М. : Менеджмент туризма, 2002. – 288 с.
7. Кусков А. С. Туроперейтинг : учебник / А. С. Кусков, В. Л. Го-лубева. – М. : ФОРУМ, 2009. – 400 с.
8. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посібн. / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.

СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ

Програмний матеріал

Введення в спортивно-оздоровчий туризм. Вступ. Завдання спортивно-оздоровчого туризму. Особливості спортивно-оздоровчого туризму (СОТ). Характеристика основних видів СОТ.

Туризм – важливий засіб зміцнення здоров'я і гармонійного розвитку. Роль туризму у вихованні молоді. Туризм – важлива галузь в розвитку національної економіки. Туризм і екологія.

Топографічна підготовка туриста та її значення в туризмі. Поняття про карту. Картографія. Рух за азимутом. Вимірювання відстаней. Компас та робота з ним. Дії у випадку втрати орієнтування.

Соціально – психологічні аспекти формування туристської групи. Психологічні аспекти комплектування туристських груп. Психологічна сумісність. Психологічний клімат у туристській групі. Формальні і неформальні групи в туристському поході. Психологічні аспекти безпеки в туризмі

Пересування в польових умовах. Порядок і режим руху. Рух пішки. Особливості пересування по розчленованій місцевості. Пересування по воді. Долання водних перешкод. Пересування транспортними засобами.

Спорядження. Харчування в туристському поході. Характеристика основних продуктів харчування. Туристське кострове і кухонне спорядження. Багаття.

Класифікація масових туристських заходів. Організація зльотів і змагань. Змагання з окремих видів туризму.

Перша медична допомога в туристському поході. Основні прийоми і правила надання першої медичної допомоги. Похідна аптечка.

Основні правила поведінки в екстремальних ситуаціях. Фактори небезпеки виникнення екстремальних ситуацій у туристському поході. Психологічний аспект екстремальних ситуацій і катастроф. Медичний аспект екстремальних ситуацій і катастроф. Втрата продуктів. Втрата спорядження. Втрата води. Аварійне спорядження. Сигнали біди.

Література

1. «Національна програма розвитку туризму до 2005 року»
2. . Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
4. Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм/ Дмитрук О.Ю, Щур В.Ю. – Київ: Університ ім.Т. Шевченка. 2008.-280 с.
5. Биржаков М.Б. Введення в туризм. - М., СПб.: «Невський фонд», 2000.
6. Енциклопедія туриста. - М., 1993.
7. Закон України “Про туризм”
8. Фокін С.П. Спортивний туризм. Опорний конспект лекцій для студентів. – К.: «КУТЕП», 2005. -141с.

ЕКСКУРСОЛОГІЯ

Програмний матеріал

Поняття про екскурсологію. Об’єкт, предмет та завдання екскурсології. Екскурсологія як туризмологічна наука. Об’єкт, предмет та завдання екскурсології. Функції екскурсології.

Історичні етапи розвитку екскурсології. Основні етапи становлення екскурсології як науки. Особливості сучасної екскурсології. Екскурсійна справа в Україні на сучасному етапі.

Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності. Сутність і завдання екскурсійної теорії. Сутність і завдання екскурсійної методики. Специфіка екскурсійного методу пізнання. Напрямки вдосконалення екскурсійної методики.

Екскурсія як педагогічний процес. Структура екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода. Організація роботи групи та екскурсовода. Використання вільного часу в екскурсії.

Психологічні основи екскурсійної діяльності. Умови активізації екскурсійного спілкування. Психологія екскурсовода. Психологічний стан екскурсантів.

Література

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство. – К., 2007. – 464 с.
2. Емельянов Б. В. Экскурсоведение : учебное пособие. - М., 2007.
3. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навчальний посібник для вузів -К., 2009.
4. Нечаев М.П. Экскурсионная деятельность в образовательном процессе. – 2007.
5. Абрамов В.В., Поколотна М.М. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України. Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Вып. 75. Сер.: Экономические науки. – К.: «Техніка», 2007. – С. 203-211.

КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Програмний матеріал

Введення в краєзнавчо-туристську діяльність. Організація краєзнавчо-туристської діяльності як навчальна дисципліна, історія розвитку КТД, основні поняття краєзнавчо-туристської діяльності, розвиток КТД в Україні

Нормативно-правова база та кадрове забезпечення краєзнавчо-туристської діяльності. Класифікація туристських організацій, структура організації туризму у Львівській області, нормативно-правова база України, кадрове забезпечення.

Краєзнавчо-туристські ресурси. Роль краєзнавчо-туристських ресурсів у туристській діяльності та їх класифікація, основні принципи туристського ресурсоведення, туристські ресурси рекреаційного комплексу Карпат, 7 чудес світу, туристська мотивація, екологічність КТ діяльності.

Організаційні форми туризму. Організаційні форми туризму та основні категорії. Класифікація видів туризму.

Туристська індустрія. Організатори туризму, основні поняття туристської індустрії, заклади відпочинку для дітей і дорослих.

Організація туристського походу. Цілі та особливості туристського походу, організація туристського походу, основні етапи, рух групи на маршруті, категорійні туристські походи, основні вимоги до організації бівуаку.

Література

1. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навчальний посібник / Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова

І.В. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Державного університету імені Лесі Українки, 2000. – С. 175-233.

2. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / Панкова Є. В. – Київ : Альтерпрес, 2003. – 352 с. : іл. 8. Петранівський В. Л.
3. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський ; за ред. проф. Ф. Д. Заставного. – Київ : Знання, 2006. – 575 с. – 966-346-100-4.

ГЕОІНФОРМАТИКА В ТУРИЗМІ

Програмний матеріал

Поняття про геоінформаційні системи (ГІС). Історія виникнення та розвитку географічних інформаційних систем і технологій. Структура ГІС. Основні функції, які реалізуються у геоінформаційних системах. Апаратне забезпечення ГІС. Програмне забезпечення ГІС. Класифікація геоінформаційних систем. Типи даних в у ГІС. Моделі просторових баз геоданих. Растрове подання геоданих. Векторне подання геоданих. Атрибутивна інформація в ГІС. Джерела, стандарти та формати даних у ГІС. Основні методи просторового ГІС-аналізу. Картометричні операції у ГІС.

Можливості створення туристичних карт засобами ГІС. Створення бази даних туристичних об'єктів. Характеристика модуля Spatial Analyst. Характеристика модуля 3D Analyst. Дані дистанційного зондування в туризмі. Типи космічних знімків та їхні якісні характеристики. Дешифрування туристичних ресурсів на космічних знімках. Система глобального позиціонування GPS. Проектування ГІС туристичного спрямування. Практичне застосування ГІС-технологій: засоби ArcGIS Desktop як інструмент моделювання туристичних проблем. Нові напрямки використання ГІС. Віртуальний туризм.

Література

1. Аковецкий В.И. Дешифрирование снимков, М.: Недра, 1983. 606 с.
2. Андрейчук Ю.М. ГІС в екологічних дослідженнях та природоохоронній справі : навч. посіб. / Ю.М. Андрейчук, Т.С. Ямелинець. – Львів : “Простір-М”, 2015. – 284 с.
3. Светличный А.А., Андерсон В.Н., Плотницкий С.В. Географические информационные системы: технология и приложения. – Одесса: Астропринт, 1997 - 196 с.
4. Берлянт А.М. Картографический метод исследования. - М.: Изд-во МГУ, 1988. - 251 с.
5. ArcView. The Geographic Information System for Everyone. ESRI. New York, 1994.

ОСНОВИ КОНЦЕПЦІЙ СУЧАСНОГО ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Програмний матеріал

Географія туризму. Теоретичні основи та класифікація. Головні терміни і поняття туризмології (“Туризмологія”, “Географія туризму” та ін.)

Чинники розвитку туризму. Туристична діяльність та її класифікація. Привабливість території (атрактивність).

Методологія і методи дослідження географії туризму. Теорія розвитку туризму. Теорія циклів еволюції туристичного простору. Модель сприйняття туристичного простору. Концепція ареалу туристичної активності.

Основні етапи історії розвитку туризму (світовий розвиток туризму, розвиток туризму в Україні).

Оцінка туристичних ресурсів. Види туристичних ресурсів. Оцінка природних туристичних ресурсів. Оцінка економічна. Оцінка історико-культурних туристичних ресурсів. Інфраструктура туризму. Інформаційні туристичні ресурси.

Форми туризму (міжнародний, внутрішній, короткотривалі).

Основні види туризму. Рекреаційний туризм, діловий, релігійно-паломницький, сентиментальний, сільський зелений туризм).

Література.

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія і методи аналізу, термінологія, районування. – К., 2001.
2. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний туризм – Львів, 2010
3. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К., 2002.
4. Музиченко–Козловська О. В. Методика оцінки рівня туристичної привабливості // Регіональна економіка. – 2000. – IVІ. – с. 218-228.
5. Сокол Т.Г. Основи туризмознавства: навч. посіб. / Т.Г.Сокол. – К. : Ред Лайн, 1999.
6. Степанів О. Мандруймо по рідному краю // За народним календарем на 1943 рік. – Львів, 942. – с. 67-74.
7. Філософія туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.—Львів: ЛДУФК, 2017.—191с.
8. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. – Львів, 2003.

ЕЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

1. Понятійний апарат туризмології, її тезаурус.
2. Сутність системоформуючих категорій туризмології: «подорожж», «подорожани», «дестинація», «рекреаційні ресурси», «туристський продукт», «тур» та ін.
3. Принципи, методи та функції туризмології.
4. Туризм як чинник сталого розвитку суспільства.
5. Складові туризмологічного знання.
6. Основні теорії розвитку туризму.
7. Теоретико-методологічні засади туризмології.
8. Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмології їх сутність і взаємовідношення.
9. Філософія туризму як методологічна концептуальна основа туризмології.
10. Феноменологічна, герменевтична, антропологічна, аксеологічна особливості філософського розуміння та інтерпретації феномену туризму.
11. Гуманізація туризму як чинник гармонії відносин людини з довкіллям.
12. Аксіологічний аспект цінності туристської діяльності.
13. Територіальна організація туризму, принципи розміщення туристських ресурсів.
14. Проблеми мотивації туристської діяльності.
15. Структура соціології туризму.
16. Туризм як соціокультурний і інститут.
17. Сучасні підходи до організації туристичного обслуговування.
18. Конгресний туризм.
19. Ін센див-туризм, основні особливості.
20. Особливості пізнавального туризму.
21. Специфіка організації пізнавальних турів.
22. Напрямки та особливості організації сучасного релігійного туризму.
23. Різновиди та функції екологічного туризму.
24. Специфіка пригодницького туризму.
25. Особливості організації хобі-турів.
26. Особливості організації розважальних турів.
27. Соціальне значення масового розвитку активного туризму.
28. Топографічна підготовка туриста та її значення в туризмі.
29. Завдання та особливості спортивно-оздоровчого туризму.
30. Організаційні форми туристських заходів.
31. Загальна характеристика основних видів спортивно-оздоровчого туризму.
32. Туристські маршрути: поняття та види.
33. Методичні принципи розробки туристських маршрутів.
34. Групове та особисте спорядження для походів різної категорії складності.
35. Класифікація масових туристських заходів.
36. Організація зльотів і змагань.
37. Змагання з окремих видів туризму.
38. Навчально-тренувальні комплекси. Тренінги.

39. Перша медична допомога в туристському поході.
40. Оцінка загального стану потерпілого, локалізації і характеру ушкодження.
41. Основні прийоми і правила надання першої медичної допомоги.
42. Обов'язки санінструктора в туристському поході. Похідна аптечка.
43. Соціально-економічна роль туризму.
44. Фактори розвитку міжнародного туризму.
45. Форми ринкових структур у туризмі.
46. Об'єкт, предмет та завдання екскурсології.
47. Історичні етапи розвитку екскурсології.
48. Екскурсійна справа в Україні на сучасному етапі.
49. Функції екскурсології.
50. Сутність і завдання екскурсійної теорії.
51. Сутність і завдання екскурсійної методики.
52. Специфіка екскурсійного методу пізнання.
53. Структура екскурсії.
54. Організація роботи групи та екскурсовода.
55. Використання вільного часу в екскурсії.
56. Психологічні основи екскурсійної діяльності.
57. Невербальні засоби спілкування екскурсовода.
58. Мовний етикет екскурсовода.
59. Основні принципи туристського ресурсоведення
60. Туристські ресурси рекреаційного комплексу Карпат.
61. Туристський потенціал. Види туристського потенціалу.
62. Організаційні форми туризму та основні категорії.
63. Класифікація видів туризму: рекреаційний, спелео-, агротуризм.
64. Класифікація видів туризму: релігійний, спортивний, дайвінг.
65. Організатори туризму: тур оператор і турагент.
66. Класифікація закладів відпочинку.
67. Безпека при проведенні турпоходу.
68. Комплектування харчів у турпоході.
69. Основні вимоги до організації біваку.
70. Нові підходи в дослідженні географії туризму.
71. Теорія стадій економічного зростання (теорія розвитку туризму) за У. Ростоу.
72. Суть теорії периферії в розвитку туризму (за В. Крісталлером).
73. Теорія циклів еволюції туристичного простору.
74. Теорія двох туристичних секторів.
75. Модель сприйняття туристичного простору. Модель рекреаційної системи. (за В. Преображенським).
76. Концепція розвитку туризму як зустрічі культур.
77. Концепція туристичної урбанізації.
78. Методи дослідження географії туризму.
79. Різновиди оцінок туристичних ресурсів та їх суть.
80. Поняття про геоінформаційні системи (ГІС).

81. Історія виникнення та розвитку географічних інформаційних систем і технологій.
82. Структура ГІС. Основні функції, які реалізуються у геоінформаційних системах.
83. Апаратне забезпечення ГІС. Програмне забезпечення ГІС.
84. Класифікація геоінформаційних систем.
85. Типи даних в у ГІС. Растрове подання геоданих. Векторне подання геоданих. Атрибутивна інформація в ГІС.
86. Основні методи просторового ГІС-аналізу.
87. Можливості створення туристичних карт засобами ГІС.
88. Створення бази даних туристичних об'єктів.
89. Дані дистанційного зондування в туризмі.
90. Проектування ГІС туристичного спрямування. Нові напрямки використання ГІС. Віртуальний туризм.